

Verksamhetsberättelse för 2013

Innehållsförteckning

1. Funktionärer
 - 1.1. Stämмоvalda funktionärer
 - 1.2. Övriga funktionärer
 2. Styrelsearbete
 3. Medlemmar
 4. Informationsspridning
 - 4.1. Utskick till medlemmarna
 - 4.2. Hemsidan
 - 4.3. Massmedia
 5. Aktiviteter för medlemmarna
 6. Projekt
 - 6.1. Björkbacken/Pettsons hage
 - 6.2. Fjärilarnas marker i Stora Vika
 - 6.3. Projektet Vingar
 - 6.4. Namninsamling för bevarat strandskydd vid Hamnviken
 7. Skrivelser i planärenden m.m.
 8. Övrigt
- Bilaga A. Vår- och sommarprogrammet

1. Funktionärer

1.1. Stämموvalda funktionärer

	T.o.m. årsstämman 2013	Fr.o.m. årsstämman 2013	Mandat utgår vid årsstämman
<i>Styrelse</i>			
Ordförande	Tore Söderqvist	Tore Söderqvist	2014
Kassör	Staffan Lundquist	Staffan Lundquist	2015
Sekreterare	Malena Karlsson	Malena Karlsson	2014
Ledamot	Lisa Lundin	Lisa Lundin	2015
	Gun Svedman	Gun Svedman	2015
		Pascale Lacroix	2015
Suppleanter	Elisabeth Olsson Adolfsson Bengt-Åke Johansson	Elisabeth Olsson Adolfsson Bengt-Åke Johansson	2014 2014
<i>Valberedning</i>	Styrelsen	Styrelsen	2014
<i>Revisorer</i>	Jan Ohlsson Anders Björlin	Jan Ohlsson (sammank.) Ingvar Jundén	2014 2014
Suppleant	vakant	Hannu Komulainen	2014

1.2. Övriga funktionärer

Jan Norlin var hemsidesansvarig under 2013, och meddelade under året sin önskan att få en efterträdare, bland annat på grund av att Naturskyddsföreningen bytte till ett nytt hemsidessystem (WordPress) från och med 1 februari 2014. (Ny hemsidesansvarig från och med 1 februari 2014 är Leif Branting.)

2. Styrelsearbete

Styrelsen har under 2013 hållit åtta styrelsemöten (21 januari, 18 februari, 25 mars, 6 maj, 10 juni, 12 augusti, 30 september och 14 november) och i övrigt haft kontakter via telefon, e-post och i anslutning till medlemsaktiviteterna.

3. Medlemmar

Följande tabell visar medlemsantalet per 31 december under åren 2001-2010:

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Huvudmedlemmar	315	336	323	313	305	314	315	343	366	396
Familjemedlemmar	127	198	182	172	186	205	210	217	218	249
Totalt medlemsantal	442	534	505	485	491	519	525	560	584	645
Procentuell förändring		+21 %	-5 %	-4 %	+1 %	+6 %	+1 %	+7 %	+4 %	+10 %

Från och med 2011 började Svenska Naturskyddsföreningen räkna sitt medlemsantal på ett nytt sätt, nämligen som det totala antalet personer som varit med i föreningen någon gång under året. Det är detta medlemsantal som används som underlag för den återbäring som NNF får från Svenska Naturskyddsföreningen, för 2013 20 kr per fullbetalande medlem plus 3500 kr som ett fast belopp. Situationen 2011-2013 var följande:

2011: 429 fullbetalande och 297 familjemedlemmar, dvs. totalt 726 medlemmar.

2012: 406 fullbetalande och 285 familjemedlemmar, dvs. totalt 691 medlemmar.

2013: 399 fullbetalande och 270 familjemedlemmar, dvs. totalt 669 medlemmar.

Återbäringen till NNF för 2013 blir således $399 \times 20 + 3500 = 11480$ kr.

Medlemsantalet minskade således mellan 2012 och 2013 med 3 % (mellan 2011 och 2012 var minskningen 5 %). Detta kan jämföras med våra närmaste grannkretsar i Haninge och Botkyrka-Salem. Medlemsantalet i Haningekretsen ökade från 1672 till 1673 personer (± 0 %). Året dessförinnan: -3 %) och medlemsantalet i Botkyrka-Salemkretsen ökade från 1706 till 1758 personer (+3 %). Året dessförinnan: -1 %).

4. Informationsspridning

4.1. Utskick till medlemmarna

Ett utskick gjordes till medlemmarna under året: vår- och sommarprogrammet. Programmet finns i bilaga A. Som framgår av programmet skickades det ut per vanlig post till samtliga fullbetalande medlemmar för att informera om framtida utskicksrutiner: Per e-post till de medlemmar som har sin e-postadress registrerad i Svenska Naturskyddsföreningens register, och per vanlig post till de som inte har någon e-postadress registrerad där.

4.2. Hemsidan och Facebook

NNF:s hemsida (www.nynashamn.naturskyddsforeningen.se) är ett viktigt instrument för att sprida information om föreningens arbete. Jan Norlin har varit ansvarig för hemsidan under 2013 löpande lagt in nytt material, exempelvis information om föreningens programpunkter och skrivelser.

Under 2013 har även NNF:s Facebook-sida (www.facebook.com/nynashamnsnaturskyddsforening) använts aktivt som ett sätt att berätta om föreningens verksamhet och ha kontakt med medlemmar och andra som finns på Facebook. I slutet av 2013 hade sidan ca 40 följare. Det inlägg som flest personer hade sett handlade om inbjudan till presskonferens om namninsamling för bevarat strandskydd vid Hamnviken och överlämning av namninsamlingen till kommunalrådet Anna Ljungdell (se även avsnitt 6.4). Det inlägget hade visats för 99 personer.

4.3. Massmedia

Information om programpunkter förs vanligen in som föreningsmeddelanden i Nynäshamns Postens föreningsspalt. Ibland tar NP även in programpunkterna i evenemangskalendariet.

Under året publicerades bland annat följande nyhetsartiklar i vilka NNF nämndes:

- ”Opinion mot utbyggnad av Hamnvik: Var tionde nynäshamnare skrev på mot hus i Hamnviksområdet” (NP 15 mars 2013)
- ”Nytt projekt i Fjärilarnas Marker” (NP 4 juni 2013)
- ”Fjärilssafari allt mer populärt” (NP 18 juni 2013)
- ”NNF ser riksintresse i Sorunda och Ösmo” (NP 6 december 2013)

Dessutom publicerades följande insändare/föreningsreferat skrivna av funktionärer i NNF:

- ”Årsmöte med fåglar och fjärilar” (Tore Söderqvist i NP 19 april 2013)
- ”EU-projektet Vingar pågår” (Pascale Lacroix i NP 30 augusti 2013)
- ”Naturteater i Stora Vika” (Pascale Lacroix i NP 11 oktober 2013)

5. Aktiviteter för medlemmarna

Måndagen den 8 april: Årsmöte i Nynäshamns Segelsällskaps klubbhus, Nynäshamn. Ca 20 deltagare. Före årsmötet kunde deltagarna avnjuta Bengt Jonssons bildvisning av fågelporträtt från ringmärkningen vid Sundre fågelstations märkområde intill Hoburgen på södra Gotland, samt fjärilar från Bengts hemmamarker i och runt Nynäshamn.

Torsdagen den 11 april: Ugglevaka i samarbete med Nynäshamns Ornitologiska Förening. Guide: Jan Ohlsson.

Söndagen den 28 april: Røjning i Pettsons hage, se även avsnitt 6.1. 1 deltagare.

Lördagen den 15 juni: Fjärilarnas Dag i Stora Vika med Maria Landin och Göran Palmqvist som guider, se även avsnitt 6.2. Cirka 100 deltagare.

Torsdagen den 29 augusti: Slåtter i Pettsons hage tillsammans med lärare, elever och föräldrar från Sunnerbyskolan, se även avsnitt 6.1. Cirka 40 deltagare.

Lördagen den 5 oktober. Naturvårdsdag i Fjärilarnas Marker i Stora Vika, med røjning och föreställning av unga skådespelare från Kulturskolan i Nynäshamn, se även avsnitt 6.3. Cirka 20 deltagare.

6. Projekt

6.1. Björkbacken/"Pettsons hage"

NNF fortsatte under 2013 med sitt bidrag till skötseln av hagmarken Björkbacken ("Pettsons hage") vid Torp i Sorunda. Den natursköna hagen har höga naturvärden som hotas av igenväxning. Sedan några år tillbaka har den varit föremål för projektet *Först UTE sedan IT*, med Sunnerbyskolan och Naturskolan i Nynäshamn som ansvariga. NNF hoppas kunna bidra till en hävd av hagen som bevarar och berikar dess naturvärden. Skötselplanen är tillgänglig för nedladdning via NNF:s hemsida.

Två medlemsaktiviteter anordnades i Pettsons hage under 2011: Røjning (28 april) och slåtter tillsammans med lärare, elever och föräldrar från Sunnerbyskolan (29 augusti).

6.2. Fjärilarnas marker i Stora Vika

NNF driver tillsammans med Nynäshamns kommun projektet *Fjärilarnas marker i Stora Vika*, som har finansierats av statliga naturvårdsmedel (LONA). Projektet går bland annat ut på att gynna den rika insektsfaunan runt kalkstensbrottet genom røjningar samt att utforma en natur- och kulturstig ("Fjärilsstigen") som med hjälp av skyltar informerar om området. Nynäshamns kommun ansökte hos Länsstyrelsen om nya LONA-medel våren 2010 för perioden 2010-2013 med NNF som medfinansier i form av fortsatt ideellt arbete. Ansökan godkändes av Länsstyrelsen.

NNF:s verksamhet i Stora Vika utvidgades under 2013 med projektet Vingar, se avsnitt 6.3.

På Fjärilarnas Dag den 12 juni guidades cirka 100 deltagare längs natur- och kulturstigen av Maria Landin och Göran Palmqvist.

I övrigt ansvarade NNF bl.a. för följande under 2013:

- Borttagande av sly längs vägkanter.
- Inspektion av skyltarnas status efter vintern.
- Naturvårdsdag med røjning den 5 oktober, se även avsnitt 6.3.

Dessutom ansökte NNF i mars 2013 om bidrag från Nynäshamns kommuns miljö- och klimatfond för ökad besöksvänlighet längs Fjärilsstigen. Bidrag à 5000 kr beviljades, och i samråd med kommunen beslutades att bekosta 3 rastplatsbord (varav 1 barnbord). Borden tillverkades av Torpängens dagliga verksamhet, som den 30 september placerades på "Fjärilsängen" väster om kalkstensbrottet.

6.3. Projektet Vingar

Vingar (Vi får Fjärilarnas Marker att lyfta genom arbete med barn och ungdomar) är ett samarbetsprojekt mellan NNF (projektägare), Nynäshamns kommun och Naturskolan i Nynäshamn. Projektet startade 2013 och har fått stöd från EU:s landsbygdsfond genom föreningen Leader Uross (Utveckla Roslagen och Stockholms Skärgård) och kommer att pågå fram till september 2014. Vingar kombinerar naturvård, miljöpedagogik och friluftsliv. Vi involverar barn och ungdomar för att tillsammans värna om Fjärilarnas Marker och

Fjärilsstigen. Projektet ska vara till nytta för både naturen och barnen och skapa ett attraktivt besöksmål i Stora Vika. Pascale Lacroix är projektledare. Från NNF deltar även Staffan Lundquist och Tore Söderqvist i projektgruppen.

Fjärilarnas Marker i Stora Vika är en av Stockholms läns artrikaste och mest värdefulla fjärilslokaler med stor potential att bli ett attraktivt besöksmål. Men markernas naturvärden behöver lyftas fram. Och för detta krävs flera händer och ökad förståelse för biologisk mångfald och ekosystemet. Vingar involverar en ny målgrupp - barn och ungdomar.

10 skolklasser i kommunen har fått en naturskoledag

Naturskolan har hållit 10 naturskoledagar för skolelever i årskurs 4, med guidning av stigen och utomhuspedagogik. Eleverna har fått en möjlighet att lära sig mer om kalk, kalkstensbrottet, fjärilar och deras värdväxter, men också om andra djur såsom trollsländor, skalbaggar och vattensalamander. Under dagen har eleverna fått prova på naturvård praktiskt genom att tillsammans röja ett mindre område för att ge ljus åt de växter som fjärilar är beroende av.

Röjsåg och håvar har införskaffats

För att underlätta röjningen har vi köpt en uppsättning grensaxar som lämpar sig för borttagning av mindre sly. Redskapen har även använts under den årliga röjningsdagen (5 oktober). Vi har också köpt håvar som barnen har fått använda under Fjärilarnas Dag 2013, naturskoledagarna och röjningsdagen i ny tappning i höstas (5 oktober).

Vingar på plats under Vikadagarna 7-8 september

- Fjärilspyssel och kroppsmålning
- Vikabarnens fjärilsteckningar visades upp
- Folder om Vingar och om Fjärilsstigen delades ut
- Fjärilsexperten Göran Palmqvist berättade om apollofjärilen

Röjning i ny tappning - Naturvård och kulturdag 5 oktober

2013 var den årliga naturvårdsdagen vid kalkstensbrottet en programpunkt i Nynäshamns Kulturveckor 2013. Fjärilsexperten Göran Palmqvist berättade varför fjärilarna trivs på Fjärilarnas Marker och vi invigde tre nysnickrade rastbord som tillverkats av Torpängens dagliga verksamhet. Dramapedagogen Sanne Ericsson och skådespelarbarnen från Kulturskolan i Nynäshamn fixade röjglädje. De bjöd på en livfull och färgstark pjäs inspirerad av Sheridan Cains bok ”Den knaprande och mumsande larven” - en liten berättelse om hopp, förvandling och bevingade drömmar som uppfylls. Att blanda naturglädje och spelglädje visade sig vara ett rejält lyft.

Spridning och kommunikation

Vingar finns på Facebook med bilder och information om kommande evenemang. Information läggs också på NNF:s webbplats och på kommunens webbplats. Ett antal artiklar har skrivits i Nynäshamns Posten, affischer har delats ut i förskolor (naturvård och kulturdag) och skolor har kontaktats via Naturskolan.

Intern kommunikation: Projektgruppen har träffats ungefär en gång i månaden på Naturskolan.

Ny skyltning till barn - Vika-barnen medverkar

Stigen håller på att skyltas med helt nya skyltar för barn, som dels innehåller fakta och dels uppgifter att utföra för att bidra till lärande och lek. Vi undersöker möjlighet att även sätta upp några brevlådor med användbart material till uppgifterna, t.ex. lappar. Före textproduktionen har årskurs 4-5 i Stora Vika bidragit med idéer och inspiration till skyltningen. Befintliga skyltställ ska användas för att underlätta framtida underhåll. Det blir glasfibersskyltar. Skyltarna ska vara på plats före Fjärilarnas Helg 14-15 juni 2014.

Tillgänglighet förstärks - Det blir lättare att orientera sig längs stigen

För att lättare hitta Fjärilsstigens start tillverkas och målas en jätteapollonfjärilsskylt av Torpängens dagliga verksamhet. Den kommer att ställas ovanför den stora informationsskylten nära landsvägen. För att lättare orientera sig längs stigen kommer träd att markeras med färgade ringar. Dessutom läggs en karta som visar var man är till på de befintliga skyltarna. De nya skyltarna trycks som glasfibersskyltar vilket borde underlätta underhåll.

6.4. Namninsamling för bevarat strandskydd vid Hamnviken

NCC och Nynäshamns kommun har länge planerat för en ny stadsdel på de strandnära markerna längs Hamnvikens södra strand i Nynäshamn. NNF har motsatt sig dessa planer. Under 2013 slutfördes, med hjälp av många ideella krafter, en namninsamling för bevarat strandskydd vid Hamnviken. Namninsamlingen inleddes i november 2012 som ett samarbete mellan Arbetsgruppen mot exploatering av Hamnviksområdet och NNF. Den 13 mars 2013 överlämnades 1338 namnunderskrifter till kommunalrådet Anna Ljungdell. Senare under året meddelade NCC att man drar sig ur det tänkta projektet, vilket innebar att bebyggelseplanerna lades på is, i alla fall för tillfället.

7. Skrivelser i planärenden m.m.

NNF bevakar pågående planärenden m.m. och deltar i samråd efter förmåga. Nedan redovisas NNF:s synpunkter/yttranden under 2013 beträffande:

- Gemensamt yttrande från NNF och Naturskyddsföreningen i Stockholms län beträffande Stockholms Hamn AB:s ansökan hos Mark- och miljödomstolen om anläggande och drift av hamn vid Norvikudden.
- Sakabs planer på lagring och hantering av avfall i kalkstensbrottet i Stora Vika.
- Remiss från Länsstyrelsen i Stockholms län beträffande riksintresseområden för friluftsliv i länet.

Därutöver har NNF bl.a. försökt påverka kommunen att ta hand om den sorgligt förfallna snorkelleden vid Drottningviken i Nynäshamn. Vidare har NNF i samarbete med Nynäshamns Ornitologiska Förening etablerat kontakt med Nynäshamns kommuns nya skogsförvaltare:

David Eiderbrant vid Skogsällskapet. Ett första möte med David Eiderbrant hölls den 3 september. Kontakten är angelägen bl.a. på grund av kommunens kraftigt ökade skogsinnehav genom köp av Stockholms stads marker i den nordöstra delen av kommunen.

Mark- och miljödomstolen
Nacka tingsrätt
Box 1104
131 26 Nacka Strand

2013-04-26

Yttrande i mål M 2414-12 avdelning 4: Stockholms Hamn AB angående anläggande och drift av hamn vid Norvikudden

Med hänvisning till domstolens missiv daterat 2013-04-03 har vi tagit del av aktbilaga 66 daterad 2013-03-15 av Stockholms Hamn AB ("bolaget" nedan) och vill anföra följande.

1. Skäl för att avvisa eller avslå bolagets ansökan

1.1 Miljökvalitetsnormer

Vi konstaterade i vårt tidigare yttrande 2012-11-13 (aktbilaga 40) att miljökvalitetsnormerna *God ekologisk status 2021* och *God kemisk ytvattenstatus 2015* är fastställda för den vattenförekomst som vattnen vid Norvik tillhör. Detta innebär att den ekologiska statusen under åren fram till 2021 måste förbättras från måttlig till god och att den kemiska ytvattenstatusen under åren fram till 2015 inte får försämrats. Vi kan inte se att bolaget trots en kompletterande utredning (aktbilaga 67) har kunnat visa att den sökta verksamheten bidrar till att uppfylla miljökvalitetsnormerna i de vattenförekomster som verksamheten skulle påverka, och därmed bidrar heller inte verksamheten till att uppfylla Sveriges förpliktelser gentemot EU. Tvärtom visar bolagets kompletterande utredning att anläggandet och driften av hamnen påverkar vattenmiljön negativt på ett stort antal sätt.

Exempelvis beskriver utredningen skäl till varför driften av hamnen kan förväntas leda till en försämrad ekologisk status i hamnens närområde. Utredningen menar dock att detta inte leder till "betydligt" försämrade förutsättningar att uppnå miljökvalitetsnormen för ekologisk status i hela vattenförekomsten (aktbilaga 67, s. 30). Vi konstaterar att bolagets egen kompletterande utredning således inte utesluter att det kan uppstå försämrade förutsättningar att uppnå miljökvalitetsnormen för hela vattenförekomsten, om än inte "betydligt" försämrade.

Eftersom övergödning har pekats ut som en orsak till att vattenförekomstens ekologiska status inte är god vill vi även fästa uppmärksamheten på de utsläpp av näringsämnen som orsakas av såväl anläggningen som driften av hamnen. Dessa utsläpp ger tillskott av tillförseln av näringsämnen till kustvattnen som gör det svårare att uppnå den minskning av den totala tillförseln av näringsämnen som behövs för att åstadkomma en god ekologisk status. Vi konstaterar i detta sammanhang att den kompletterande utredningen bekräftar (s. 30) att näraliggande vattenförekomster drabbas av deposition av luftburet kväve från hamnverksamheten och de transporter som hamnverksamheten åstadkommer, men lyckas inte precisera i avsnitt 6.2.2.2 hur stor denna deposition förväntas bli. Vi konstaterar att depositionen kan förväntas bli betydande med tanke på det stora antalet fartygsrörelser (i genomsnitt 4,7 stycken per dygn vid full kapacitet) och den mycket omfattande lastbilstrafik som hamnen alstrar (i genomsnitt 350 000 lastbilar per år/365 dygn/24 timmar = 40 stycken lastbilar per timme vid full kapacitet) (s. 15). Beträffande kväveläckage från sprängningar och utfyllnadsarbeten framgår det inte av avsnitt 6.1.2.2 hur stora läckagen beräknas bli i ton räknat, vilket är en brist.

Vi vill också betona att konsekvensbedömningen i den kompletterande utredningen förutsätter att föreslagna skyddsåtgärder vidtas och fungerar. Ur ett riskperspektiv är det en brist att scenarier beträffande konsekvenserna på vattenmiljön av oförutsedda händelser såsom olyckor och stora otillåtna utsläpp inte beskrivs. På grund av det stora antalet planerade fartygsrörelser i området torde sannolikheten för olyckor och otillåtna utsläpp med stora konsekvenser för vattenmiljön inte vara försumbar.

Sammanfattningsvis menar vi att den kompletterande utredningen visar att den tilltänkta verksamheten försämrar förutsättningarna för att kunna uppfylla miljökvalitetsnormerna. Verksamheten borde endast kunna bedömas som

tillåtlig om verksamheten bidrar till att uppfylla miljökvalitetsnormerna eller åtminstone inte försvårar uppfyllandet. Därför yrkar vi att bolagets ansökan avvisas eller avslås.

1.2 Miljökonsekvensbeskrivningen

Vi konstaterar att den miljökonsekvensbeskrivning som låg till grund för Mark- och miljööverdomstolens tillåtlighetsprövning blir mer och mer föråldrad. En grundbult i miljökonsekvensbeskrivningen var scenarier för konsekvenser till följd av kraftigt ökad tung lastbilstrafik. Det tål att återigen betonas hur omfattande lastbilstrafiken beräknas bli: 350 000 lastbilar per år vid full kapacitet, se även ovan. Scenarierna utgick ifrån att den andel av den tunga trafiken som inte färdas direkt till och från Stockholm via väg 73 enbart under ett litet antal år skulle gå längs den för tung trafik olämpliga väg 225 för att sedan dirigeras om till Södertörnsleden när den är färdigställd. Att Trafikverket 2013-02-28 begärde hos regeringen att helt göra om planeringen av Södertörnsleden, med den osäkerhet detta medför för när Södertörnsleden kan vara färdigställd, innebär därför en stor förändring av förutsättningarna för miljökonsekvensbeskrivningen. Vi yrkar därför att domstolen bedömer om bolagets ansökan ska avvisas eller avslås på grund av att viktiga förutsättningar för tillåtligheten har förändrats sedan Mark- och miljööverdomstolens domslut.

2. Villkor

Om domstolen trots de skäl vi anför i avsnitt 1 ändå skulle finna att tillstånd och villkor ska meddelas, menar vi att villkoren ska ta följande miljöhänsyn:

2.1 Kompensationsåtgärder till lands och i vatten

Av bolagets kompletterande utredning (aktbilaga 67) framgår, som nämndes i avsnitt 1.1, att den tilltänkta verksamheten påverkar vattenmiljön negativt på ett stort antal sätt och därmed försvårar för uppfyllandet av miljökvalitetsnormerna för vatten. Därför yrkar vi att bolaget åläggs att vidta eller bekosta åtgärder som med råde kompenserar för de negativa effekterna, så att förutsättningarna för att uppfylla miljökvalitetsnormerna inte försämras. Ett exempel på sådana kompensationsåtgärder är att vidta eller bekosta åtgärder som med råde kompenserar för den ökning av tillförseln av näringsämnen som den tilltänkta verksamheten skulle medföra. Att med råde kompensera för negativa effekter är motiverat med tanke på att vattenmiljön som helhet måste förbättras för att god ekologisk status ska uppnås.

Vi konstaterar vidare beträffande kompensationsåtgärder att bolaget bestrider vårt yrkande (aktbilaga 40) att bolaget på grund av de dokumenterat höga naturvärdena (t.ex. nyckelbiotoper) inom det tilltänkta hamnområdet ska föreläggas att utreda hur det skulle vara möjligt att bevara områden med höga naturvärden till lands och i vattnet och vilka ytterligare åtgärder som skulle kunna vidtas för att kompensera för eventuella förluster. Bolagets bestridande sker utan närmare motivering. Vi vidhåller därför vårt yrkande.

2.2 Störningar på vattenmiljö och risk för spridning av föroreningar

Vi konstaterar att bolaget har låtit undersöka om fartygstrafiken till och från hamnen kan komma att påverka oljeförorenade massor i bottensedimenten. Vi menar att denna fråga även bör undersökas av en part som är fristående från bolaget. Vi stödjer därför Havs- och vattenmyndighetens yrkande att domstolen förordnar Länsstyrelsen i Västra Götalands län som sakkunnig i målet och att det ska ingå i sakkunnigutredningen att undersöka frågan om hur verksamheten påverkar vattenmiljön och risken för att föroreningar sprids.

2.3 Godstransporter

Bolaget bestrider att villkor ska föreskrivas beträffande transporterna till och från hamnen. Vi anser att det är rimligt att villkor ska föreskrivas eftersom den tilltänkta verksamhetens själva syfte är att vara en nod för just transporter. Transporterna är alltså inte bara en följd av den tilltänkta verksamheten utan hela verksamheten har som syfte att skapa förutsättningar för transporter. Vi yrkar därför att villkor ska föreskrivas beträffande transporter till och från hamnen. Vi yrkar vidare följande (se även aktbilaga 40):

- Bolaget uppgav i den ansökan som låg till grund för Miljödomstolens och Miljööverdomstolens tidigare domar att 25 procent av godset når/lämnar hamnen med tåg. Eftersom det är önskvärt ur miljö- och hälsoskäl att maximera andelen gods som fraktas med tåg yrkar vi att bolaget föreläggs att utreda hur

denna andel kan ökas över tiden. Vidare yrkar vi att bolaget föreläggs att framlägga en plan som med realism beskriver hur andelen gods med tåg uppnås. Vidare yrkar vi att vi, sakkunniga myndigheter och andra berörda ges möjlighet att granska sökandens bolagets utredning och utifrån denna granskning inkomma med yttrande i målet. Vi yrkar att Mark- och miljödomstolen därefter fastställer villkor gällande vilken minimiandel av godset till och från hamnen som ska fraktas med tåg. Vi konstaterar att med tanke på underlaget för de tidigare domarna kan denna minimiandel inte understiga 25 procent.

- Särskilt svåra lokala konsekvenser beträffande risker för miljö och hälsa kan förväntas uppstå längs väg 225 om andelen tung trafik ökar. Bolaget har i sin miljökonsekvensbeskrivning förutsatt att en begränsning mot tung trafik på väg 225 kan införas. Som nämndes i avsnitt 1.2 har förutsättningarna för miljökonsekvensbeskrivningen ändrats radikalt på grund av Trafikverkets begäran att helt göra om planeringen för Södertörnsleden. Om inte domstolen väljer att på grund av detta avslå eller avvisa ansökan yrkar vi att bolaget föreläggs att utreda konsekvenserna av de förändrade förutsättningarna för godstrafik på landsväg. Vidare yrkar vi att vi, sakkunniga myndigheter och andra berörda därefter ges möjlighet att granska sökandens bolagets utredning och utifrån denna granskning inkomma med yttrande i målet.

2.4 Friluftslivet till sjöss

Vi konstaterar att bolaget har åtagit sig att skapa en väl utmärkt led för fritidsbåtar förbi verksamhetsområdet, men bolaget ger inga närmare upplysningar om denna led. Det går därför inte att bedöma om leden innebär att den tilltänkta verksamhetens påverkan på det rörliga friluftslivet till sjöss kan göras obetydlig. Vi menar att bolaget därför fortfarande inte har visat att påverkan på rekreation och friluftsliv inom riksintresset Kust och skärgård (4 kap. miljöbalken) är obetydlig. Vi yrkar att bolaget föreläggs att närmare beskriva denna led och att visa hur den medför att den tilltänkta verksamhetens påverkan på det rörliga friluftslivet till sjöss kan göras obetydlig. Vidare yrkar vi att vi, sakkunniga myndigheter och andra berörda därefter ges möjlighet att granska sökandens bolagets utredning och utifrån denna granskning inkomma med yttrande i målet.

2.5 Dumpning av muddermassor

Vi bestrider att bolaget har visat att dumpningen inte äventyrar berörda miljö kvalitetsmål, jfr vårt yttrande i aktbilaga 40. Vi vidhåller därför vårt yrkande att tillstånd inte ska ges till dumpning av muddermassor till havs.

NATURSKYDDSFÖRENINGEN I STOCKHOLMS LÄN
NYNÄSHAMNS NATURSKYDDSFÖRENING

Uttalande till Stora Vika byalag från NNF beträffande SAKABs planer på avfallsdestruktion i Stora Vika

SAKAB har planer på att starta avfallsdestruktion i stor skala i kalkstensbrottet i Stora Vika. Stora Vika byalag har vänt sig mot detta och försöker skapa opinion för att kalkstensbrottet och marken däromkring skall kunna användas för mer hållbar verksamhet. Byalaget bedömer att det finns stora risker för skador på miljön och risker för att Fällnäs vikens vatten ytterligare försämras.

Nynäshamns Naturskyddsförening delar byalagets uppfattning och är mycket oroliga att de väldokumenterade och ovanligt höga naturvärden som finns runt kalkstensbrottet skulle påverkas negativt om SAKABs etablering kommer till stånd. Den attraktivitet som områdets naturvärden ger, bland annat med en mycket uppskattad fjärilsstig, borde kunna ge underlag för mer positiva användningssätt än den nu föreslagna. En alternativ användning, i stället för SAKABs planer, bedömer vi skulle vara mer lönsamt för naturen och samhället, och även för markägaren på lite längre sikt tack vare en ökad attraktivitet.

Vi i föreningen kommer att fortsätta följa det här ärendet.

NYNÄSHAMNS NATURSKYDDSFÖRENING

Synpunkter på förslag till riksintressen för friluftslivet (Länsstyrelsens beteckning: 100-1588-2013)

Vi har tagit del av remissen daterad 2013-10-03 av förslag till riksintressen för friluftslivet och lämnar härmed följande synpunkter.

Vi föreslår att det föreslagna riksintresseområdet Hanveden utvidgas söderut, så att områden i den norra delen av Nynäshamns kommun också ingår i riksintresseområdet. Vi bedömer nämligen att dessa områden i minst lika hög grad som det föreslagna riksintresseområdet Hanveden uppfyller kriterierna för att vara av riksintresse för friluftslivet. Den ungefärliga utbredningen av det utvidgade område vi föreslår framgår av bilden på nästa sida. Det sträcker sig från den södra delen av det föreslagna riksintresseområdet ned längs Sörmlandsledens Nynäsgren mot Hemfosa, Segersång och sjön Muskan. En särskild studie bör genomföras för att bestämma den exakta utbredningen.

Som skäl för den här utvidgningen vill vi anknyta till de kriterier som framgår av remissen för det föreslagna riksintresseområdet Hanveden:

- *Intresseväckande naturvärden:* Inom området finns naturmiljöer med dokumenterat höga naturvärden. Vissa av dem har relativt nyligen skyddats genom bildande av naturreservaten Österby och Borgberget-Slätmosen. Förutom identifieringen av delområden med högsta naturvärden konstaterade Nynäshamns kommun i sin översiktliga naturinventering av kommunen 1988-90 att större delen av detta område har i sin helhet särskilt viktig landskapsekologisk funktion (av högsta klass).
- *Intresseväckande kulturvärden:* Inom området finns fornlämningar såsom fornborgen Borgberget med dess spektakulära utsikt över Södertörns skogar. Här finns även mycket gamla kulturlandskapsmiljöer, t.ex. vid Västerby och Trollsta.

Det lila området = ungefärlig utbredning av den utvidgning av riksintresseområdet Hanveden som vi föreslår.

- *Orördhet*: Bland annat tack vare de nyinrättade naturreservaten finns fortfarande ett relativt stort mått av orördhet.
- *Stillhet/tystnad/låg ljudnivå*: En stor del av området har kategoriserats som ”tyst område” i Nynäshamns kommuns översiktsplan (2012, s. 69).
- *Tilltalande landskapsbild*: Området är typiskt södertörnskt vis bitvis kuperat med möjlighet till vida utsikter över land och vatten.
- *Omväxling*: Variationen av naturtyper (skogar av olika slag, mossar, kärr, sjöar) är stor och området innefattar även relativt småskaligt brukad jord.
- *Lämplig terräng med variationsrik topografi*: Se de nyss två nämna kriterierna.
- *Förekomsten av sammanhängande gröna stråk*: En utvidgning av Hanveden-området med detta område skulle innebära att riksintresseområdet skulle innefatta ett ovanligt stort sammanhängande skogsområde. Nynäshamns kommuns översiktsplan betonar områdets grönstrukturroll, och det framgår av översiktsplanen (2012, s. 69) att området tillhör en regional grön kil och att det finns regionala stora samlade naturvärden.
- *Vattenanknutna friluftsaktiviteter*: Inom området finns ett flertal sjöar (bl.a. Transjön, Grindsjön, Tärnan, Muskan), varav flera är lämpliga som för bad.
- *”Vildmarksområden”*: Området är förmodligen det mest vildmarksliknande området på hela Södertörn. Exempelvis ger utsikten från Borgbergets topp ett intryck av att befinna sig mycket långt borta från bebyggelse.
- *Förekomst av anläggningar eller service*: Längs Sörmlandsledens Nynäsgren finns rastskydd och eldstäder.
- *Förekomst av markerade leder och informationsskyltar*: Sörmlandsledens Nynäsgren löper igenom området i nord-sydlig riktning. Särskilda informationsskyltar finns om Österby naturreservat och Slätmossen-Borgbergets naturreservat. En särskild markerad led löper från Sörmlandsledens Nynäsgren till Borgberget.
- *Förekomst av brukningsvägar och stigar*: Inom området finns en riklig mängd mindre vägar och stigar som skulle kunna knytas samman för att bättre vägleda vandrare genom området. Sådant bör dock ske på ett varsamt sätt för att inte minska områdets ”vilda” karaktär.
- *Möjligheterna att komma till och in i området*: Dessa möjligheter är exceptionellt goda på grund av närheten till pendeltågsstationerna Hemfosa och Segersång. Det här innebär att området tidsmässigt är beläget mycket nära Stockholm och Stockholms södra förorter. Pendeltåget gör dessutom det mycket lätt för besökare som kommer från andra delar av landet att ta sig till området. Pendeltågsstationerna Hemfosa och Segersång innebär att det bara behövs en tågresor på 45-50 minuter direkt från Stockholm C och en kort promenad för att ta sig in i området. Sörmlandsledens Nynäsgren går ca 300 meter väster om Segersångs station och ca 900 meter väster om Hemfosa station. Med bil nås Segersång lätt via avfart från motorvägen mellan Stockholm och Nynäshamn (väg 73). Ett annat kommunikationsalternativ är buss 848 mellan Västerhaninge station och Nynäshamns station.
- *Möjlighet att bevara områden utan omfattande anordningar eller anläggningar*: Dessa möjligheter är mycket goda, eftersom området i nuläget har ”vildmarkskaraktär”.
- *Frånvaro av hinder för områdets användning för friluftsliv*: Genom Sörmlandsledens Nynäsgren finns redan friluftsliv etablerat i området. Dessutom har viktiga delar av området nyligen skyddats genom naturreservaten Österby och Slätmossen-Borgberget. Vidare har Nynäshamns kommun nyligen blivit ägare till stora delar av området genom ett inköp av mark av Stockholms stad. Huvuddelen av området är därmed i allmän ågo, vilket bör gynna förutsättningarna för att behålla dess värde för friluftslivet.

Sammanfattningsvis anser vi att området har särskilt goda förutsättningar för berikande upplevelser i natur- och kulturmiljöer och för friluftsaktiviteter (även vattenanknutna) och därmed berikande upplevelser. Exempel på friluftsaktiviteter som med fördel kan utövas i området är strövande, vandring, tältning, skidåkning, skridskoåkning, cykling, löpning, orientering, natur- och kulturupplevelser, ridning, fågelskådning, bärplockning, svamplockning, fritidsfiske och bad. Vi hoppas därför att Länsstyrelsen tar till sig våra synpunkter och studerar närmare hur det föreslagna riksintresseområdet Hanveden skulle kunna utvidgas söderut.

Med vänlig hälsning
 NYNÄSHAMNS NATURSKYDDSFÖRENING

8. Övrigt

Avslutningsvis vill styrelsen ge alla som har gjort insatser för föreningen under 2013 ett stort tack.

Nynäshamn den 7 april 2014

Malena Karlsson

Pascale Lacroix

Lisa Lundin

Staffan Lundquist

Gun Svedman

Tore Söderqvist

Bilaga A. Vår- och sommarprogrammet

Vår- och sommarprogram 2013

Varmt välkommen till våra programpunkter! Besök också vår hemsida www.naturskyddsforeningen.se/nynashamn och gilla oss på vår Facebooksida www.facebook.com/nynashamnsnaturskyddsforening. Då får du viktig information om

programpunkter, lokala miljö- och naturfrågor och om NNF:s yttranden i olika planärenden i kommunen.

Viktig information om framtida utskick

Detta program skickar vi till samtliga våra medlemmar med vanlig post, så att alla nås av följande information. På grund av problem att hålla vår lokala e-postadresslista aktuell kommer vi från och med nu att göra mejlutskick med hjälp av de e-postadresser som finns registrerade för våra medlemmar hos Svenska Naturskyddsforeningen (SNF). Av miljö- och kostnadsskäl vill vi gärna minimera antalet utskick per vanlig post.

- Om du har en e-postadress registrerad, se till att hålla den aktuell.
- Om du kan ta emot utskick via e-post men **inte** har en e-postadress registrerad, se till att anmäla en.
- Du anmäler/aktualiserar din e-postadress hos SNF genom att gå in på <http://naturkontakt.naturskyddsforeningen.se>. När du har loggat in kan du fylla i/ändra din e-postadress under fliken *Min Sida*.
- Utskick per vanlig post går framöver enbart ut till medlemmar som **inte** har en e-postadress registrerad hos SNF.

Hamnviken

Tillsammans med andra ideella krafter har NNF:s engagemang för att bevara strandskyddet längs Hamnvikens södra strand varit intensivt de senaste månaderna. 11/11 2012 arrangerades en manifestation som bl.a. mynnade ut i en namninsamling till stöd för strandskyddet. På drygt tre månader samlades 1338 namn in. Dessa listor överlämnades 13/3 till kommunalrådet Anna Ljungdell.

Projektet Vingar ska lyfta Fjärilarnas Marker

I Stora Vika har NNF arbetat i flera år med naturvård av Fjärilarnas Marker. Under våren drar vi igång ett nytt projekt i dessa marker. Det kommer att pågå fram till september 2014 och går främst ut på att göra Fjärilsstigen mer attraktiv och tillgänglig och att involvera barn och ungdomar i trakten. Vi satsar bland annat på barnvänlig skyltning, utomhuspedagogik och röjningsdagar i ny tappning. Tanken är också att samarbeta med andra föreningar och verksamheter för att tillsammans hitta nya möjligheter och synergier.

Projektet är ett samarbete mellan NNF, Nynäshamns kommun och Naturskolan i Nynäshamn. Vi har beviljats ett anslag av Leader Uross (Utveckla Roslagen och Stockholms Skärgård), en förening som bedriver landsbygdsutveckling inom ramen för EU:s landsbygdsprogram. I skrivande stund väntar vi på det formella beskedet från Länsstyrelsen i Stockholms län. Projektledare är Pascale Lacroix – hör av dig till henne om du är nyfiken, intresserad eller har idéer som du vill dela med dig! (pazlac@gmail.com, 073-6914747).

Måndag 8/4: Fågelporätt och årsmöte

Nynäshamns Segelsällskaps klubbhus, Strandvägen, Nynäshamn, 18.30. Vi kallar alla medlemmar till årsmöte inklusive kaffe/te och smörgås. Före årsmötet visar Bengt Jonsson fågelporätt från ringmärkningen vid Sundre fågelstations märkområde intill Hoburgen på södra Gotland, samt några fjärilar från hemmamarkerna. Bengt är biolog med intresse för allt i naturen. Han gillar speciellt att skåda fåglar och har gjort detta så länge han kan minnas. Vid Sundre fågelstation har Bengt jobbat som ringmärkningsassistent ett 20-tal gånger sedan han pensionerades vid millennieskiftet. För fikaplaneringens skull: Anmäl deltagande till Tore Söderqvist (nynatur@hotmail.com, 076-2475796) senast söndag 7/4.

Torsdag 11/4: Ugglevaka

Nynäshamns Ornitologiska Förening (NOF, www.nynof.se) ger oss den här kvällen möjlighet att följa med på ugglevaka och även se och höra andra vårfåglar. Att höra ugglor en vårkväll brukar vara en stor naturupplevelse, så missa inte detta! Först ett skymningsbesök vid Östra Styran och sedan vidare till lämplig plats där ugglor hörs. *Samling 18.00 vid Elonparkeringen i Kullsta för gemensam åkning. Samling vid Östra Styrans p-plats 18.30.* Ta med matsäck, varma kläder och bra skor. Ring gärna ledaren Jan Ohlsson (070-6372825) om ni vill samåka eller få vägbeskrivning till Östra Styran.

Söndag 28/4: Røjning i Pettsons hage

Pettsons hage/Björkbacken, Torp, Sorunda, 10.30. Kom och hjälp till att röja sly – varje litet handtag är välkommet! Hagen gränsar mot åkern. Följ Slätkärrsvägen och vik in till höger på en liten grusväg. Medtag matsäck, och ta även gärna med såg, grensax eller yxa. Upplysningar: Tore Söderqvist (nynatur@hotmail.com, 076-2475796).

Lördag 15/6: Fjärilarnas Dag i Stora Vika

2007 invigdes en natur- och kulturstig som löper runt kalkstensbrottet i Stora Vika. Sedan dess har vi årligen firat Fjärilarnas Dag på försommaren. Du guidas runt stigen av fjärilsexperten Göran Palmqvist och kommunantikvarie Maria Landin. *Samling 11.00 vid flaggstängerna vid vägen till gamla cementfabriken.* Medtag matsäck. Upplysningar: Tore Söderqvist (nynatur@hotmail.com, 076-2475796).

Vill du vara volontär?

Vi söker fler som vill göra insatser för naturen. Både naturen och vi behöver hjälp, och såväl små som stora insatser är välkomna! Om du är det minsta intresserad, hör av dig! (nynatur@hotmail.com, 076-2475796)